

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foaie apare în fie care
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 13 Martie 1909.****Numărul 10.****LEX DARÁNYI.**

Darányi, ministrul de agricultură, a prezentat dietei un nou proiect de lege »despre colonizări, parcelări și alte chestiuni cu privire la politica de proprietate». Un proiect nou acesta, pe care l-au urgit și așteptat patrioții de mult, căci lozinca politice de zi de mult se reasumează în următoarele: statul național se crează numai prin o politică bună culturală și prin o politică de proprietate potrivită. Partea primă, politica bună culturală, în parte a realizat-o Apponyi, iar partea a doua se va începe acuma a se realiza prin proiectul cel nou alui Darányi. Nu ne ocupăm deocamdată în merit cu acest proiect — la timpul său vom arăta, că la ce avem să neașteptăm, — amintim numai, că foile magiare scriu osanale, iar dieta a primit proiectul cu aplause.

Proiectul are 368 §-i, — una din cele mai voluminoase legi — și se estinde la toate momentele cu privire la colonizări și parcelări. Face deosebire între colonizările statului și între colonizări private, pe cum și între parcelările ce le face statul și între acele, pe care le face privații. Proiectul țintește acolo, ca colonizările și parcelările private să le facă imposibile, făcând pendentă de învoirea statului orice parcelare sau colonizare privată. Iară statul învoirea nu și-o poate da, dacă aceasta parcelare sau colonizare nu este congruentă *cu scopul*, ce-l urmărește *politica de colonizare în general*. Va se zică cu proiectul acesta nou toată politica de proprietate se concentrează în mâinile ministrului de agricultură și orice schimbare, cumpărare de moșii mari din partea proprietarilor mici, a sătenilor, cu scopul să se parceleze sau colonizeze se face pendentă dela învoirea ministrului de agricultură, care însă o poate revocă

și după ce a dat-o odată, dacă ulterior se observă, că aceia poate fi primejdioasă sau în contradicție cu politica de proprietate a statului. Cumpărările de moșii mari, cu scopul, ca să se parceleze sau să se colonizeze sunt de acum în colo așa dară monopolul statului.

Statul poate coloniza pe ori care moșie a lui, sau care o cumpără spre scopul acesta și e în drept a expropria și oricare moșie privată, care s'ar icui în moșiile statului și ar putea zădărnici colonizarea. Pentru scopul acesta se preliminează suma de 120 milioane de coroane, care se va solvi în decurs de 10 ani în rate egale. Suma aceasta se va întrebuința spre cumpărări de moșii, apoi spre zidiri economice, drumuri, canaluri etc. În fiecare colonie de 1800 jugere trebuie să fie cel puțin și un proprietar mijlociu, căruia i-se asignează un pământ până la 500 jugere. Acesta va fi în toate privințele conducătorul coloniei atât în cele economice, cât și în cele culturale. Cei alți coloniști vor căpăta atâta pământ, cât este necesar, ca o familie să poată trăi din acela și se poată și suporta greutățile publice — 8 ani sunt scutiți de dare. În acele colonii, cari sunt acățate de alte sate, împărțirea proprietății să face astfel, ca câțiva dintre coloniști se poată ajunge în comitetul comunal, ca viriliști îndată. Drepiturile politice și le deprinde fiecare colonist îndată.

Coloniză se pot numai cetățeni magiari, dela cari însă ministrul de culte poate pretinde și o calificăție separată (limba magiară. Red.).

Condițiunile pentru a putea fi cineva colonist sunt: Colonistul trebuie se aibă cel puțin atâta avere, cu cât să-și poată procura cele dintâi unelte economice și cel puțin 10% poate se plătească din prețul de cumpărare a locului, ce lui i-s'a asignat și aceasta o poate

plăti înainte de a se așeză în colonie. Se primește de cauție și suma, ce să depune și corăspunde unei rente pe 2 ani. Proprietariul mijlociu trebuie se plătească dela început 20% prețul locului. De coloniști se primesc mai întâi servitorii etc. de pe moșiile ce se colonizează, iar de proprietari mijlocii se primesc acei deregători, cari au avut aplicație pe aceia moșie și au diploma de stat despre cualificație superioară în cele economice.

Când suma s'a solvit întreagă pentru proprietate, colonistul devine proprietar și proprietatea să transcrie pe numele lui și la cartea fonduară. Statul are însă dreptul și după aceasta, de a-i răscumpără proprietatea cu prețul original și de a-i abzice dreptul de colonist. De asemenea colonistul nu poate vinde moșia, dar nici moșteni nu se poate o moșie de aceasta fără învoirea statului nici împărți și statul are ori când dreptul de a răscumpără moșia resp. a replăti, ce colonistul a plătit până atunci. Dacă colonistul se arată neapt sau ne-
trebnic de a putea deveni un econom harnic etc. i-se dă drumul stante pede.

Proiectul face mai ales acelora, cari s'au așezat prin țări străine (America, România. Red.), toate înlesnirile, ca se poată fi colonizați și să se reîntoarcă în țară, asigurându-le și speșele de mutare și dându-le — cu favor — și toate uneltele economice.

Ou privire la parcelare statul urmărește acelaș scop. Nu poate însă statul să cumpere moșii private, ca să le parceleze, decât nu mai în anumitn împrejurări (când emigrarea e mare în anumite ținuturi etc.); iar privații nu pot parcella moșiile lor, dacă nu au fost cel puțin proprietari 5 ani și aceasta o dovedesc cu cartea fonduară. (E în contra sindicatelor, cari cumpărau moșii mari, și le parcellau cu câștig

enorm). Când statul își dă învoirea unei astfel de parcelări, îndrumă organele sale, ca toate planurile, măsurările etc. să le facă gratuit.

Biserici, societăți etc. orice vindere de proprietate, ce trece peste 50 jugere, sunt datoare a imbiă cu aceasta mai întâi pe ministrul de agricultură, care în termen de 60 zile se declară asupra lucrului. Străinii, cari vreau să cumpere proprietății sau aceia, cari nu petrec în țară, sunt datori a da a 10-a parte din venitul curat al pământului cumpărat pe seama fondului de colonii.

Toate abaterile dela dispozițiile acestea se pedepsesc foarte aspru.

Coloniștii stau sub imediata supraveghiere a diregătoriei de colonii.

Aceste sunt dispozițiile principale din noul proiect. La timpul său vom reveni asupra lor.

Chestii rituale.

Mănecatul din Sâmbăta mare.

Una dintre cele mai arzătoare chestii, ce de mult își așteaptă rezolvarea, chestie ce s'a sulevat de repețite ori, e fără îndoială chestia unității în oficierea cultului divin. O adevărată anarhie, o completă lipsă de unitate este în biserică noastră în privința aceasta. Nici măcar cetirea pericopelor din sf. Evanghelie nu e uniformă în toate parohiile, aceasta o știe oricine. Ce privește apoi oficierea sacramentelor, de ex. înmormântarea etc. e știut, că câte sate, atâtea obiceiuri!

Se luăm de pildă Mănecatul de Dumineca și din sărbători. În biserică catedrală la Mănecat se tămăiază numai odată, (sub C. IX.) în unele biserici de două ori, (sub „Bine ești cuvântat Doamne și sub C. IX, ori după Evanghelie și sub C. IX), iar în altele de trei ori. În unele biserici Evanghelia Mănecatului se cetește în falon, airea numai în patrafir. Aceste sunt lucruri neînsemnate — vor zice unii — adevărat, e așa, dar aceste lucruri atât de neînsemnate produc un rău însemnat: lipsa de unitate în rit!

Lipsa de unitate însă e mai învederată la oficierea Mănecatului din sfânta și marea Sâmbăta. Acest Mănecat împarte întreagă arhidieceza în două părți: cu privire la timpul oficierii. În unele locuri se oficiază Vineri după apusul soarelui, în alte locuri Sâmbăta în zori. Cât de bătătoare la ochi e aceasta diferență, se poate vedea și de acolo, că sunt sate chiar vecine, în cari timpul oficierii e diferit.

E adevărat, că în cărțile bisericești (în Strastnic) oficierea Mănecatului e prescrisă Sâmbăta în zori (în al 7-lea ceas din noapte). Oamenii, cari s'au ocupat însă cu chestia aceasta au constatat, că înmormântarea Domnului a fost Vineri seara, la începutul Săbătuții jidovesc. Trupul Domnului a fost luat de pe cruce Vineri după amiază, iar Vineri seara a fost înmormântat. Acesta e un lucru în așa măsură constatat, încât nu e lipsă să-l mai dovedesc și eu.

Din acest motiv, atât la catedrala din Blaj, cât și în Sibiu, Mănecatul din Sâmbăta mare se oficiază Vineri seara. Unii preoți, pornind din principiul, că ceea ce e bun la Blaj e bun și în parohie, au introdus și în parohia lor praxa observată în Blaj. Alții însă, au continuat și pe mai departe praxa cea veche, ba eu știu preoți de aceia, cari în hiperzelul lor ritual, ocu-

pând parohii unde antecesorii au introdus praxa dela Blaj, au reintrodus praxa veche pe lângă toată opoziția poporenilor. Iată argumentele aderenților praxei vechi: — Eu mă țin strict de prescripțiile Strastnicului — zicea un preot combătând propunerea mea de a se face unitate în tract cu privire la Mănecatul din Sâmbăta mare, făcută în sinodul de toamnă. Că la Blaj se oficiază Vinerea sara — nu mă privește, Blăjenii își vor fi avut motivele sale. Noi să păstrăm obiceiurile vechi!

Alți preoți observă praxa cea veche, ca să poată oficia imediat după Mănecat sfânta Liturgie — căci — sunt oameni de cuminecat.

Ce privește întâiul argument, nu e lipsă să-l combat, căci se combate însuș. Ce privește al doilea argument, observ, că în Sâmbăta mare nu-i permis să celebrăm Liturgia înainte de 10 oare a. m. pentru că Liturgia e împreună cu inserat. Apoi poftim, fă inseratul în zori de zi!

Sunt însă și alte împrejurări, cari sprijinesc praxa de a oficia Mănecatul amintit Vineri seara.

Anume, e știut, că mai ales femeile sunt foarte ocupate Sâmbăta dimineața cu cuptorul. Astfel acei preoți, cari observă praxa cea veche, de regulă nu au femei la biserică, ori în cel mai bun caz foarte puține. Dintre bărbați asemenea vin puțini la biserică, pentru că tocmai atunci e vremea sămănatului de cucuruz. Astfel acest oficiu frumos, cu cântecele-i duioase, preotul e silit să-l celebreze în prezența câtorva poporeni bătrâni, chiar și în parohiile cele mai numeroase!

Acolo însă, unde Prohodul Domnului se oficiază Vineri seara, de regulă întreg poporul ia parte, cu mic, cu mare. Chiar și copiii, încă de cu ziuă se îngrijesc de lumi-

F O I Ț Ă.

Ți-aduci aminte?

Ți-aduci aminte, când plângeam,
Când tu te furișai la geam?
Să 'ntâmpeni ochii mei măhniiți
Printre salcâmi înfloriți?
Din ochi zâmbirea să ți-o ieau,
Iubitul meu, iubitul meu?

Mai ști de acele clipe dulci,
Când vrui pe pieptu-ți să mă culci?
Când tu în brațe m'ai cuprins
Să mă dezmierez cu dor aprins?
Când m'adormiai pe sânul tău,
Iubitul meu, iubitul meu?

O să nu uiți de acele sări,
Când alintam în sărutări —
Obrajii-ți rumeni ca doi fragi
Atât de dulci, atât de dragi,
Când te strângeam la piept mereu
Iubitul meu, iubitul meu!

De ne iubim cu atâta dor,
Să vie-al morții crud fior!
O clipă doar ni-om despărți —
Apoi mai dornic ni-om iubi;
Iubirea noastră-i Dumnezeu,
Iubitul meu, iubitul meu!

Dela Bistrița.

Napoleon și religionea catolică.

E lucru cunoscut, că marele Napoleon după ce a învins aproape toți domitorii Europei, a voit să umilească și biserică catolică. La încoronarea lui întâmplată în 2 Dec. 1804, a chemat ce-i drept pe Papa Piu VII. dar numai, ca să ridice mărimea sărbătoarei, iar nu, ca să-i așeze în sus Capul suprem al bisericii, coroana pe cap, căci aceasta a făcut-o el însuși, smulgând coroana din mâna Papei și așezându-și-o însuș pe cap. Actul acesta caracterizează în de ajuns superbia lui Napoleon; mărirea la care a ajuns și-a atribuit-o șieș și nu unei voințe mai înalte. Piu VII. avea nădejde, că după încoronare se va îmblânzi Napoleon și va răsplăti osteneala lui prin acte de bunăvoință față de biserică, în special prin retragerea articolelor organici. Cât de amar s'a înșelat Papa în nădejdea aceasta, dovadă procedura neumană de mai târziu a lui Napoleon, că aflând opoziție din partea Papei, în executarea planurilor sale contrare constituției bisericii, l-a încarcerat și l-a tractat într'un mod nedemn de un moșneag venerabil și cap al sf. biserici.

Aceasta tractare tirană din partea lui Napoleon și umilitoare pentru locțiitorul lui Hristos, se esplică din avântul acela superb, al lui, care în urma succeselor legendare l-a îmbătat așa zicând și l-a scos din credința în Dumnezeu și supunerea aceea fiască față de biserică lui Hristos, ce a avut-o el înainte

de a ajunge la putere, și care iasă la iveală numai în singurătatea lui de sihastru de pe insula Sant Elena.

În aceea singurătate silnică, leul de odinioară, căruia Europa i-a fost prea strâmtă pentru de a-și arăta puterea, pe un loc uscat de o palmă încunjurat de valurile mării și cercat de vânturi și vifor necontentit, pe încetul se contenește în curajul lui fără hotare și recapitulează rând pe rând cele mai fundamentale principii ale credinței ce le-a învățat dela maică-sa, apoi progresează mai adânc în misteriiile dogmatice până ce devine un teolog iscusit, care cetește cu predilecție sf. Scriptură, esegetisează, subtrage locurile mai momentoase și ajunge la constatarea frumoasă a tainei intrupării, pe care a brodat-o în următoarea definițiune caracteristică pentru individualitatea lui: „Hristos de acolo se vede, că a fost Dumnezeu, că și azi după 18 veacuri mai ține lumea la el și mor chiar mulți pentru el, la mine însă nu mai ține nime, cu atât mai puțin ar fi în stare să moară cineva pentru mine.“

Aceste cuvinte nu sunt decât un resunet sau o reînviere a unei credințe vechi, care a fost inabusită pe un timp, de strălucirea tronului și a palatului împărătesc pe cum și de bubuitul tunurilor pe câmpul de războiu, dar total nu s'a nimicit.

Cât de mult a ținut Napoleon la biserică catolică în tinerețe și înainte de a fi împărat dovedește o vorbire a lui ce a ținut-o

nuță. Și fiindcă la Mănecatul de Vineri dimineața, (care în toate locurile se oficiază Joi seara) serviciul e de tot lung și obositor, preotului ușor i-se dă prilej, ca măcar Vineri seara să predice poporului despre cruntele și înfiorătoarele patimi a Domnului!

Însă chiar și dacă numai principiul unității în rit ar milita pentru praxa nouă, suntem datori să o introducem. Cea mai ușoară modalitate pentru a introduce unitatea în rit e: acomodarea după Blaj. Dacă însă, noi, fie din încăpăținare, fie din alte motive, nici măcar în lucrul acesta, atât de mic și ușor de dus în deplinire, nu vrem să ne acomodăm după Blaj, cum ne vom acomoda în cele multe?

Septimiu Popa,
preot.

REVISTE.

Budapesta. Clubul deputaților naționaliști a ținut ieri d. a. la oarele 4 sub presiunea dlui Dr. Teodor Mihali conferința, la care au luat parte numeroși membri ai partidului. În conferința aceasta s'au discutat chestii curente. S'au designat oratorii cari să ia cuvânt în discuția asupra proiectului de lege pentru congruă.

Președintele clubului a raportat în urmă despre rezultatul alegerii dela Oravița și a constatat că rezultatul acesta este urmarea terorismului nemai pomenit săvârșit în contra partidului național.

Conferința a însărcinat pe dl deputat Dr. Șt. Pop cu misiunea de a adresa proxima ocaziune în chestiunea abuzurilor dela Oravița o interpelare ministrului de interne.

la 5 Iunie an. 1800 în Milan puțin înainte de lupta dela Marango, preoților italieni, cari au venit să-i facă omagiile.

În aceea vorbire zice:

„A fost dorința mea se vă văd aci adunați pe toți, ca să am mulțumirea de a-mi fi expus înaintea dumnivoastre vederile mele, cu privire la religiunea catolică, apostolică sau romană. Convins, că aceasta religiune este unica, care poate să deie fericire și îndestulare unei societăți bineorganizate, și care poate să întărească deplin fundamentul unui stat. Vă asigur domnilor, că îmi voi da toată silința, ca să o apăr și să o scutesc, în toată vremea și din toate puterile. Pe dumnivoastră, preoți ai acestei religiuni a mele, vă conzider de frați și prietini, și vă declar, ca pe unul, care ar vătămă aceasta religiune, sau ar necinsti persoana sfântă a vre-unui preot, sunt gata de a-l pedepsi în modul cel mai aspru chiar și cu moarte“ (Corresp. de Napoleon I, Paris 1857, tom. VI, p. 426). Napoleon prin aceasta însuș și-a dictat sentința de moarte.

Dr. Iuliu Florian.

Conferința a hotărât mai departe să nu candideze membri în comisiunea parlamentară aleasă în scopul pregătirii proiectului de lege pentru colonizări. Camera rezervase în comisia aceasta un loc și pe seama partidului naționalităților. Clubul însă, potrivit atitudinii sale din trecut, a refuzat să designeze membri în comisie, după cum a refuzat să-și pună candidați și pentru posturile din alte comisii.

Fiind timpul înaintat, deliberrarea asupra celorlalte chestii curente s'a amânat pe proxima ședință plenară, care se va convoca în cursul săptămânei acesteia.

Roma. Sfinția Sa Papa Piu X. a publicat un nou regulament referitor la cărmuirea curiei Romane pe timp de vacanță a Scaunului Apostolic, prin care se schimbă dispozițiile de mai înainte. De mare interes e constituția „Commissum nobis,“ prin care Sfinția Sa nimește „veto,“ ce și-l pretindeau cele 4 puteri mari catolice la alegerea Papei, de care folosindu-se la alegerea din urmă un cardinal din monarhia noastră, încredințat de Maiestatea Sa, a zădărnicit alegerea cardinalului Rampolla. Constituția poartă datul 20 Ianuar 1904, dar până acuma nu s'a dat publicității. Prin ea se opresc toți cardinalii de acum și viitori, asemenea și secretarul conclavei sub censura escomunicării latae sententiae să primească vre-un veto dela vre-o putere civilă, fie acesta exprimat și numai în forma unei dorințe, ori să comunice cuiva din conclavă un astfel de veto. Constituția oprește cu desăvârșire orice amestec a puterilor civile la alegerea Papei.

Italia. S'au terminat alegerile pentru Cameră. Deși partidul guvernamental a pierdut vre-o câteva cercuri, totuși Giolitti e asigurat în Scaunul lui de Ministru prezident. Alegerile s'au făcut de tot iute, așa încât opoziția n-a putut desfășura campania de lipsă, ca să se poată valida. Creștinii buni, fiind suspendată înainte cu vreocâteva zile puterea lui Non expedit, au votat cu acei candidați, cari sunt mai puțin periculoși pentru biserică și stat.

CORESPONDINTE.

După Oravița.

Comloșul-mare, (Bănaș) 9 Martie 1909.

Din incidentul alegerii dela Oravița iubita noastră „Unirea“ în nrul 9 din 6 Martie a. c. sub titlu „Păstori fără turme“ din nou se ocupă cu preoțimea, dară de astă dată constată unele adevăruri bazate și mângâitoare pentru preoțime, pentru cari-i sum mulțumitor.

Când scriu acestea nu voiesc să ieau în apărare pe frații preoți din jurul Oraviții pentru ținuta lor politică la alegerea dela Oravița, căci dacă vor afla de lipsă, se vor apăra ei înșiși. Ci prind condeiul în mână numai din motiv că sunt nedrepte și nemeritate de preoțime atacurile și lecțiile cu cari s'au năpustiit asupra preoțimii rurale așa zicând întreagă jurnalistică noastră dar special „Lupta“ și „Tribuna“ dela Arad. Astfel de erumperi jurnalistice contra preoțimii noastre române sunt foarte dese. Și aceasta vine de acolo, că între așa numita „inteligenta“ română în genere — onoare puținelor excepțiuni — și între preoțimea rurală nu e nici un pic de legătură de dragoste, stimă și reverință. Adecă să fie bine înțeles, preoțimea noastră rurală e în genere desconziderată și nestimată sub diferite proteste de „inteligință“ română. Pentru că e „popă dela sate“ bietul preot și-a păpat toată cinstea de a fi numărât în șirul „elitei“ inteligente române. Și anume asta e atunci, când e vorba că inteligența română să paradeze. Indată însă se schimbă ținuta intiliginții față de noi preoții dela sate atunci, când e vorba de a lupta pentru un scop lumesc *auziți lumesc nu bisericesc!!!* — fie obșteșc pentru neamul românesc fie particular pentru anul sau altul din domniile nostri mireni români. În acest caz apoi ține-te preoțime dela sate cu fel și fel de apeluri, provocări ca „preoți cu crucea în frunte...“ voi sunteți conducătorii și păstorii poporului... chemarea preoțască așteaptă dela voi asta și asta... trebuie să fiți la culmea chemării voastre... la luptă!!! și când e coala la izbândă sub fel și fel de minciuni să fac reproșuri preoților că nu și-au împlinit datorița, că în urmă să rămână și apară de eroi învingători în luptă numai „inteligința“ noastră mireană. V-o spun asta din propria-mi pățanie.

Fiindcă domnilor nostri mireni le place mult a-se giră de conducători, binefăcători ai poporului mai pe sus de preoțime, carea în bine e rar numărată, dar în rele des bajocorită și hulită de laudata noastră intiligință mireană, rog intiligința noastră mireană română, sub care înțeleg: advocați, medici ingineri, directori de bănci etc. să ieasă la vedere cu binefacerile, ce le-au întins de decenii poporului nostru de jos, — iar zic profundă venerațiune rarilor mecenati. — Oare când vine în atingere cu poporul un advocat? numai în cauze procesuale, din cari numai advocatul are dobândă, medicul în caz de morb, inginerul în cazuri de edificări, comasări, canalizări... directorii în caz de prolongire de cambii vin în atingere cu poporul nostru de rând, dar atari conveniri pun numai sarcini pe umerii poporului.

Și cum stă „inteligința“ noastră mireană cu cele ce se țin de suflet, cu credința

strămoșască. cu carea atâta i-i place să paradeze în vorbirile sale? Foarte rău. Rari din „inteligința“ cercetează biserica, dar și atunci preotul să bage bine de seamă, ca să-i facă loc în frunte în biserică celui inteligent, căci dânsul nu e ca și „ceialalți oameni“ sau ca și cutare țaran; ba la împărțirea anaforei primo loco preotul să alerge altan (drept) la respectivul domn și pe lângă oareși careva închinățiuni să-i împartă din anafora.

Merg mai departe. În urma legii școl. XXVII—1907 ne-au năpădit de toate părțile și în toate privințele neajunsurile și lipsele cu edificarea de școli conforme legii, cu adiustarea lor internă și cu susținerea lor, în cât numai bunul Dumnezeu și noi preoții știm ce lupte avem pentru păstrarea acestui tezaur scump obștesc românesc. Întreb acum pe domnii noștri mireni în genere, cari și câți dintre Dlor au contribuit la alinarea sarcinilor ce apasă umerii poporului dela sate prin donarea batâr a unui glob terestru cu 5 bănci bănățanești sau a unei mape pe sama vre-unei școli dela sate?! În anul trecut am edificat aici o școală cu 8300 cor. la care poporul meu a contribuit cu 82% după darea de stat. Am inițiat o colectă pentru adiustarea internă a școlii și între altele am vizitat cu colecta pe un „domn“ mirean român cu o avere de 500.000 cor. și abia mi-a dat 2 cor. Și apoi oare în tasul bisericii câți filleri intră din buzunarul domnilor noștri mireni? Foarte puțini. Multe, multe a-și aveâ de înșirat, cari ar dovedi indiferentismul cras ba chiar necredința inteligenței noastre mirene față de biserică și instituțiunile noastre culturale pe cum e și școala. Și totuși preoții sunt cei huliți de inteligență. Așa dară cari au fost de veacuri și sunt și azi conducătorii și binefăcătorii adevărați ai poporului? Cu conștiința liniștită afirm sus și tare, că preoții, cari în totdeauna după putință și după cea mai bună alor convicțiune au luptat pentru binele bisericii, școlii și a poporului.

Numai preoții sunt, cari dela naștere și până la ultima răsufare sunt în preajma poporului atât în bine cât mai mult în rele și fără vre-o răsplată materială, ci se bucură când pot aveâ ca răsplată mângâierea sufletească, că și-au putut împlini datorința lor de părinți adevărați ai poporului. — Din aceasta se naște acum întrebarea cum de nu poate preotul duce la bun sfârșit toate lucrurile în popor? Iată cum stă lucrul. Pentru biserică și școală poporul nostru în genere după putință aduce mari și multe jertfe. Inșă față de domnii noștri mireni în genere poporul nostru nutrește oareși careva răceală în inima lui. Pentru că el vede și chiar zice, că „domnii“ noștri îl caută și cercetează numai atunci, când au lipsă de el și cer dela el jertfe, dar nu vin să dea poporului nimic. Cu un cuvânt între „inteligința“ noastră mireană și între poporul de jos nu există legătura dragostii de neam

ce ar trebui nutrită. De aci provine apoi, că zău de multe ori preotul nu poate conduce poporul acolo unde cer „domnii“ noștri. Ba adeseori preotul trebuie să meargă după popor, că altcum poporul îl lasă. De aci provine și împrejurarea că și la Oravița poporul a influențat mult asupra ținutei politice a preoților de acolo fie pe partea venerabilului bătrân Pop, fie pe a deputatului Siegescu Chiar și în comuna mea în ziua a doua după alegere unii din popor cu aceea m-au întimpinat că „lasă să fie și Siegescu, că și ala i-i rumân și am auzit că a fost copil sărac și nu-i fălos de noi de păuri.“

Poporul de azi s'a deșteptat și cetește mult și i-și formează și el păreri și convingerile sale fie acelea bune sau rele. E drept că foarte adeseori păreri poporului divergează de ale conducătorilor lor, ba poate sunt și dăunătoare pentru bunul obștesc. Dar aceasta avem să o atribuim în bună parte și ziaristicii noastre mirene, din carea se adapă poporul cu principii nesănătoase inmorale și lipsite de orice spirit creștinesc. Cum sameni, așa seceri și ce sameni, aceea răsare. Firește despre aceasta nu vrea, să țină cont inteligența noastră mireană. Urmările rele însă provenite chiar din nesocotința domnilor noștri mireni în genere nu și-le atribuie lor ci bisericii, preoții că nu e la culmea chemării sale. — E artă a crește și conduce azi poporul. O specială prudență pretinde conducerea poporului și în deosebi a celui din Bănat, a cărui natură e unicul în felul său. Deci neg cumcă inteligența noastră mireană și-ar iubi mai mult neamul decât preoțiile. Oare nu dragostea de neam ne face ca să ne măcinăm zilele vieții noastre pline de amărăciuni pe sate în mijlocul poporului având parte mai mult de rele decât de bune?! Nu suntem noi preoții așa stricați naționalicește, avem și noi inimă națională. Ci de alte principii trebuie să fim noi preoții conduși, adecă principiile noastre trebuie să fie stabile iar nu zilnice, după cum e politica inteligenței noastre mirene și în mare parte a ziaristicii noastre. Pentru că noi preoții în toate trebuie se avem și avem înaintea ochilor noștri interesele comune ale parohilor, bisericii și școlii și a poporului iar nu ale noastre personali, și cel ce e condus de astfel de principii trebuie să lucre pentru promovarea binei comun nu numai pentru ziua de azi ci și pentru viitor astfel că se fie legătură între ziua de azi și viitor. Și apoi Doamne multe și diverse sunt împrejurările situațiunii preotului în mijlocul poporului dela sate cari toate influențază asupra ținutei preotului în afacerile publice și cari pretind prudență pastorală deosebită dela preot, fiindcă preotul are să țină cont de toate împrejurările. Asigur domnii noștri mireni că cu tactica și dragostea lor dovedită până acum în fapte față de poporul de jos, nu vor ajunge conducători adevărați ai poporului. Nu sunt de ajuns numai vorbe și iar vorbe,

ci fapte vădite așteaptă poporul rural dela inteligența noastră mireană.

Din toate acestea urmează concluziunea că: inteligența noastră mireană în genere dacă i-și iubește poporul, neamul său și așteaptă dela popor jertfe, înainte de toate să se nizuiască a-și câștiga credință adevărată creștinească, să iubească biserica, să o cerceteze, să descindă din înălțimea-i închipuitoare în mijlocul poporului fără interese particulare egoistice, și să jertfească pentru ușurarea sarcinilor sub cari se garbovește poporul pentru neamul românesc și în urmă să dea preoții cinstea cuvenită acestei tagme, atunci se va închege între inteligență, poporul și preoțiile noastre cheagul cel bun al înțelegerii, carea e baza la toată propășirea spre bine. Și așa ar trebui să fie. Batâr de ar ajută bunul Dumnezeu.

Se poate că voi fi atăcat pentru cele mai sus fără mânie spuse, dar ce am scris, am scris în interesul nostru al tuturor. Cel ce are urechi de auzit, să audă și ascultând să delature din inima sa cele ce pot nimici și trupul și sufletul nostru și să planteze în inima sa duhul dragostii carea încălzește, învâpăiază și unește.

Georgiu Muntean,
protopopul Toront.

Scrisori din București.

12/28 Februarie 1909.

I.

Este prea frumoasă scrisoarea pastorală pe care Arhiepiscopul catolic din București, Mgr. Raymund Netzhammer o adresează diaconilor săi. Reproduc din ea primele rânduri:

„Ești creștin? Mulți se pripesc adese, iubiți eparhioți, răspunzând cu „da“ la această întrebare. Într'adevăr, privind împrejurările mai de aproape, o seamă din cei ce se numesc creștini vor să zică prin aceasta numai, că nu se țin de credința religioasă nici a Ovreilor, nici a Turcilor, nici a păgânilor, dar sunt departe de a mărturisi pe Hristos și religia sa. Din contră, prin felul lor de a cugeta și de a trăi, ei dovedesc, că nu urmează învățătura creștinească a mântuirii. Astfel de oameni, chiar de ar fi fost înșirați prin botez între cetele creștine, nu au nici un drept de a purta numele de creștin.

Când poți oare răspunde cu un hotărât „da“ la întrebarea, dacă ești creștin? Numai atunci, când crezi în Isus Hristos și te ții după învățătura sa dumnezească.“

Frumoasă și adevărată întrebare și la care câți vor putea răspunde în mod afirmativ?

II.

O activitate frumoasă și deamă de laudă este aceea pe care o desfășură de peste douăzeci și șapte de ani în București, Monsignorul Iosif Band canonic al catedralei catolice din București, vicar capitular și

Societate pe acții pentru comunicație și export de ape minerale ungare. Budapesta, V., Băthory 5.

Vanzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală
> > Borszék fântâna Kossuth
> > Borszék fântâna Boldizsár
> > Bodok Matild
> > Baross
> > Borhegy

Apă de Boholt
> > Vâlcele (Előpaták)
> > F.-Râkos Mária
> > Fehérkő
> > Gloria
> > Horgász—Hankó

Apă Hebe (Sângiorgiu)
> > de Kászón-Jakabfalva
> > Kászón-Salutaris
> > Répát
> > Székely-Selters
> > Stoiceni (Stojkai)

protonotar apostolic. Bărbat cu întinse și temeinice cunoștințe teologice, Sfinția Sa este chipul levitului închinat numai lui Dumnezeu.

Lăsând la o parte frumoasele sale predici, ne vom ocupa azi de instituția de caritate a Sfințului Vincent de Paul, sub ale cărui auspicii dânsa prosperă de aproape doi ani. Având înaltul sprijin al Escelenției Sale Arhiepiscopul Netzhammer, Sfinția sa a reușit să ușureze nenorociți mulți, mai ales în vreme de iarnă.

Ce-i mai ales și mai creștinesc decât dragostea pentru aproapele tău și pe care Părintele Baud a avut fericirea să poată îndeplini. Român prin inima sa, înrudit cu noi prin sângele latin al poporului său și vorbind ca un român limba noastră, Sfinția Sa este păstorul ideal, care a știut să se facă iubit și admirat.

Dumnezeu a voit, ca în calea sa să întâlnească un bărbat superior ca Arhiepiscopul său, care să-l priceapă și să-l ajute în greaua sa misiune.

O broșură de treizecișidouă de pagini, ne arată roadele frumoase ale nobilei sale activități și care dovedește, că și în România unde spiritul general este așa de înclinat spre plăceri și petreceri, un păstor cu dragoste de Hristos, poate să facă când vrea mult bine și să deștepte simțământul carității.

Iată din darea de seamă publicată de către instituția de caritate a Sfințului Vincentiu, cheltuielile și încasărilor făcute în dieceza Bucureștilor dela 20 Mai 1906 și până la sfârșitul lui Decembrie 1907: 28,427 lei cheltuieli și 27.323 lei încasări. Alături de aceste donațiuni în bani, s'au mai primit 16000 Kg. lemne, vestminte, alimente, etc. Afară de distribuirea de hrană, bani și lemne la săraci fără deosebire de religie și naționalitate, institutul surorilor Sf. Vincent de Paul mai are și un dispensar condus cu multă pricepere de către Dr. Paulescu, profesor universitar și medic eminent.

Meritul aducerii la noi a surorilor Sf. Vincent de Paul este al Domnului Wladimir Ghika, zelos creștin, gata totdeauna să facă binele și să ajute pe aproapele său. Aceasta prosperă operă de caritate, realizată în mijlocul indiferenței generale, este o nobilă pildă pentru biserica ortodoxă, care deține totul și nu face nimic. Se crede, că noul mitropolit primat Athanasie Mironescu, bărbat în general respectat, va putea să aducă ceva rânduială în marea harababură a bisericii autocefale, cel puțin aceasta este credința „Vestitorului,” organ condus de oameni în strânse legături de prietenie cu primatul României.

Biserica română trece printr'o grozavă criză care dacă nu o va duce la unirea cu Roma, o va împinge spre grozava prăpastie a necredinței.

În țara românească aproape nimeni nu mai crede și nu a părut nimenui ciudat ca Dl V. Gh. Morțun ateu declarat, să fie

văzut la Sinod prezidând înalta adunare religioasă.

Pentru oamenii politici, biserica este un instrument de cucerire a maselor. Dacă se va urma tot astfel, curând această armă va deveni inofensivă, căci și poporul a început să nu mai creadă.

III.

Duminecă în 15 Februarie în catedrala catolică din București, ilustrul orator dominican părintele Ollivier, a început seria predicilor sale.

În prima sa predică, marele orator religios, a vorbit despre minuni și a definit minunea, așa după cum o întâlnim în Sfânta Scriptură.

Cu elocvența sa neîntrecută, părintele predicator a dovedit cât de caraghioasă este suficiența acelor liberi-cugetători, cari cred, că știu totul și că au deslegat totul.

Miracolul însă nu-l văd ei? Nu-l văd la capătul muribundului, pe care știința medicală îl părăsește și pe care o forță neștiută, nebănuită îl mântuește? Predicile marelui orator sunt audiate de o mulțime de auditori care nu aparțin catolicismului. Să fie un semn îmbucurător?

M. V. Pr.

Noutăți.

Din Arhidieceză. A fost numit vice-protopop onorar *Andrei Vodă*, parohul *Ormenișului-de-câmpie*. Au fost trecuți între deficienți începând cu 1 April n.: *Gregoriu Sârbu* parohul *Teiușului*, *Iacob Popa* parohul *Socolului* și *Aurel Raț* parohul *Telecului* (Giurgeu). A fost numit paroh *Dumitru Fărcaș* adm. parohial în *Vaida-Sântioana*.

Hymen. *Octavian Bulbuc* teol. abs. și *Otiliu Botean* cununăți.

Societatea meseriașilor din Blaj și-a ținut Duminecă în 7 Martie a VI-a adunare generală. A fost cercetată de un public numărös. — Raport mai detaliat în numărul viitor.

Vești bune. Primim următoarele șire, cărora cu plăcere le dăm loc: On. dn *Liviu Iancu* harnic și zelosul paroh gr-cat al Vișagului, cu dtul 28 Noemvrie 1908 după ce a păstorit aici 26 ani — ne părăsește și să mută la Zabran, unde a fost numit la cererea sa. Greutatea de administrare a acestei parohii l-a silit la pasul acesta, de noi mult regretat. Dsa a dovedit, că este adevărat păstor. Prin tactul său și prin noblețta inimii sale, și-a câștigat sincera iubire și toată încrederea credincioșilor sai așa, că neașteptata despărțire la toți ne-a făcut cea mai mare întristare, storcându-ne șiroaie de lacrimi. În decursul celor 26 ani, cât ne-a păstorit, toate puterile și le-a pus spre a ridica pe poporul său, pentru care a trebuit să și sufere. Dar pentru aceea mult prețuitul „Părinte Iancu” pe veci va rămănea în memoria Vișeganilor. Preste toate acestea făcând o fundațiune de 2000 cor. pentru copiii, studiosi din Vișag, dăruind bisericei mai multe hârtii de valoare și pe sărbătorile

Nașterii Mântuitorului, cinstind pe toți elevii mai buni ai școlii noastre — 30 la număr — cu câte un Acathist mic, dovedește și mai bine dragostea, ce o nutrește pentru foști săi buni și ascultători parohieni, în numele, cărora și pe calea aceasta îl rog să primească profundele și sincerele noastre mulțumite și doresc, ca Dumnezeu să deie mulți asemenea păstori! Vișag, la 20 Februarie 1909. *George Neamțiu*, învățător.

„Consum” societatea comercială dela noi și-a ținut Sămbătă trecută adunarea generală a XVII. Au fost de față 21 acționari, cari reprezentau 304 acții. Din raportul direcțiunii relevăm câteva cifre: în decursul anului 1908 s'au vândut mărfuri de peste 66 mii cor. rămânând ca depozit marfă de 17551 cor. dela debitori s'au încasat 24 mii coroane, la creditori s'au plătit aproape cor. 40 mii, rămânând datorie de abia 2342 cor. de asemenea s'a plătit 8000 cor. din împrumutul de 14 mii cor. Câștigul brut a fost de 11 mii cor., iar cel curat de 2768 cor. cu care s'a redus pierderea din trecut. Avem deplină nădejde, că sub actuala conducere a neobositului prezident canonic *Gavril Pop*, în scurtă vreme se va reveni la situația normală. Rapoartele direcțiunii și a comitetului cum și bilanțul s'a primit, iar dizolvarea societății a fost respinsă unanim. În direcțiune au fost aleși: Dr. *Iuliu Maniu*, *Vasile Suci* și Dr. *Victor Szmigelski* pe 3 ani, și *Victor Muntean* pe 2 ani, — iar în comitetul de supraveghere Dr. *Ambrosiu Chețianu* pe 2 ani.

Folosindu-se în mare măsură prunele pentru ucat, fierț rachiu ș. a. niciodată nu se produc destule, așa că și în cel mai productiv an încă se pot vinde cu prețuri înalte. De aceea prăsirea prunilor este mai rentabilă ca a altor pomi. Atragem atențiunea On. P. asupra inseratului firmei *Fischer et Comp.* în *Nagy-Enyed*, recomandându-o ca deamnă de toată încrederea la comandarea pomilor și viței de vie din școala lor bine-aranjată.

Necrolog. *Neti Aldea* măr. Harșa, preoteasa din *Milășel* după grele suferințe împărțită cu sf. sacraminte ale muribunzilor și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului la 6 Martie 1909 în anul al 32-lea an al etății sale.

Odihnească în pace!

Copiii născuți fără timp

prin Emulsiunea lui SCOTT sunt scutiți de slăbire și ajung la tărie și voce bună normală.

Neliniștii părinți cu miile priveau mirați la

Când cumperi Emulsiunea de SCOTT să fi cu luarea aminte la marca scutitoare Pescarul.

grabnica însănătoșare a copiilor lor. Încă șiatunci când ei nu primesc laptele,

Emulsiunea-SCOTT

cu plăcere o primesc și o mistue ușor!

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fleri.

Se află în ori ce farmacie (47) 22—22.

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra officei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie.
Prețul unei sticle 4. — cor.

(4) 7—25

Partea literară.

Monarhia bisericească întemeiată de Isus Hristos¹⁾.

„Andrei, fratele lui Simon Petru, a fost unul din acei doi, cari au auzit cele ce zicea Ioan și au urmat lui Isus. Mai întâi a întâlnit pe Simon, fratele său, și i-a zis: „Am aflat pe Mesia (ce se zice Hristos).“ Și l-a condus la Isus. Iar Isus căutând spre el i-a zis: „Tu ești Simon fiul lui Iona; tu te vei numi Chefa (ce se tâlcește Petru).“ (Ev. s. Ioan I, 41—43).

Se știe, că biserica greco-rusească se ține a fi sub patronajul special a sfântului Andrei. Fericitul apostol, plin de bunăvoință față de fratele său, îl prezintă Domnului, și primește de pe buzele dumnezeiești cel dintâi cuvânt despre menirea viitoare alui Simon, de a fi temelia bisericii. Nicăiri nu vedem, nici în Evanghelii, nici în Faptele Apostolilor, că sfântul Andrei să fi conceput vreodată ceva sentiment de invidie contra sfântului Petru, ori să se fi certat cu el pentru primat. Din partea noastră, pentru a justifica pretențiunea Rusiei de a fi biserica sfântului Andrei, trebuie să ne silim a urmări pilda lui și a ne pătrunde de același duh de bunăvoință și solidaritate religioasă față de marea biserică aparținătoare în mod special sfântului Petru. Acest duh, păzându-ne de egoismul local și național — izvor a unor rătăcirii atât de mari — ne va sprijini să subordonăm însăși esenței adevărului dumnezeesc-omenesc dogma despre temelia bisericii, pentru a scoate din ea motivele vecinice a acestei dogme.

I.

M-ași estinde prea pe larg, dacă aș vrea să examinez, sau și numai să înșir aici toate doctrinele și toate teoriile referitoare la biserică, și la constituția ei. Dacă însă omul tinde să cunoască, cu privire la această problemă fundamentală a religiei pozitive, adevărul pur și simplu, rămâne uimit de ușurința providențială a aflării adevărului. Toți creștinii sunt perfect de acord între sine, cu privire la punctul, că biserica a fost întemeiată de Hristos, e întrebare însă, cum și între ce margini s'a făcut aceasta. Dar numai un singur și unic text se află în evanghelie, care vorbește directe, explicite și formalmente despre întemeierea bisericii. Acest text constitutiv devine din ce în ce mai clar, în măsura în care și biserica însăși extinzându-se își desfășură tot mai tare formele determinate a organizației sale, așa încât astăzi dușmanii adevărului de comun nu află un refugiu mai bun, decât dacă trunchiază cuvintele creatoare a lui Hristos, pentru a le potrivi punctului de vedere confesional al lor.²⁾

„Sosind Isus în ținutul Cezareei lui Filip, a întrebat pe învățăceii săi zicând:

¹⁾ Acest tractat este luat din un op a lui V. Solovieff, intitulat: „Rusia și Biserica universală.“ L-am reprodus pentru cei ce se interesează de chestia unirii bisericii rusești cu biserica catolică. E interesant a vedea cum se cugetă și scrie un ortodox, apostol al unirii bisericilor.

²⁾ Textul din chestie este trunchiat de ex. în Catehismul ortodox a lui Filaret din Moscva.

„Ce zic oamenii, cine sum eu, fiul omului?“ Iar ei răspunseră: „Unii zic, că ești Ioan Botezătorul; alții, că Ilie; și iarăș alții, că Ieremie ori unul dintre profeți.“ Zis-a lor: „Dar voi cine ziceți, că sum?“ Și răspunzând Simon Petru a zis: „Tu ești Hristos. Fiul lui Dumnezeu celui viu.“ Și răspunzând Isus, i-a zis: „Fericit ești Simone fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-a descoperit ție acestea, ci Tatăl meu cel din ceruri. Și îți zic ție, că tu ești Petru, și pe această piatră voi zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pe ea. Și ție îți voi da cheile împărăției cerurilor. Și orice vei lega pe pământ, va fi legat și în cer, și orice vei deslega pe pământ, va fi deslegat și în cer.“ (Ev. I Mateiu, XVI. 13—19).

Unirea divinității și a umanității (care e ținta creației) s'a împlinit în mod individual (hypostatic) în singura persoană a lui Isus Hristos — „Dumnezeu deplin și om deplin, unind în sine în chip perfect două naturi, fără amestecare și nedespărțit.“

Opera istorică a lui Dumnezeu de aci înainte intră în o fază nouă. De aici încolo nu mai e vorbă de o unitate fizică și individuală, ci de o reunire morală și socială. Dumnezeu—Omul vrea să unească cu sine în o unire perfectă neamul omenesc cufundat în păcat și rătăcirii. Dar cum să o facă oare aceasta? Să se adreseze oare către unul fiecare suflet omenesc, separat? Să se îndestulească oare cu o legătură pur internă și subiectivă? El zice, că nu, ci: *Oikodomeso tēn Ekklesian mou. Voi zidi biserica mea.* Aici e vorbă despre o operă reală și obiectivă, ce ni-s'a prevestit. Dar subordina-va oare această operă tuturor diviziunilor naturale a neamului omenesc? oare în așa fel se va uni cu popoarele particulare ca atari, încât să le deie lor biserici naționale independente? Nu, după ce nu a zis: Voi zidi bisericile mele, ci: biserica mea, — *tēn Ekklesian mou.* Omenimea în reunirea-i cu Dumnezeu trebuie să formeze un singur edificiu social, e vorbă numai să se aște o bază solidă pentru această unire.

Orice unire adevărată se întemeiază pe conlucrarea împrumutată a celor ce încheie unirea. Actul adevărului absolut, care se revelează în Dumnezeu—Omul (sau în Omul perfect), recere un act de alipire irevocabilă din partea omenimii imperfecte, act, care să ne împreune cu principiul divin. Dumnezeu intrupat nu vrea, ca adevărul lui să fie primit în un mod pasiv și servil. El așteaptă, ca în noul testament, să fie recunoscut prin un act liber prestat din partea omenimii. Dar în același timp, e lipsă ca acest act liber să se petreacă *absolute în adevăr.* să fie *infallibil.* E necesar deci să se institue în omenimea decăzută un punct fix și neclintit, pe care să se poată nemijlocit așeza acțiunea ziditoare a lui Dumnezeu, un punct, în care deliberațiunea omenească să coincidă cu adevărul divin prin un act sintetic pur omenesc cu privire la formă și dumnezeiește infalibil cu privire la fond.

(Va urmă).

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

58

Capitlul XLVIII.

Dumnezeul cel nou!

Pătruns de întâmplarea miraculoasă din arenă, torentul poporului se revărsă prin străzile orașului și duse vestea despre minunea, ce a făcut-o Dumnezeu creștinilor, prin toate regiunile, în fiecare casă, în fiecare colibă. Cum înaintă poporul spre inima orașului, spre Forum Romanum, și se îmbulză lângă treptele de marmoră ale acestuia, amuți din nou și privi plin de admirare spre o grupă de oameni, cari stăteau lângă oaltă și se uitau, plini de mândrie și demnitate, preste poporul Romanilor.

Eră un moșneag cu trăsuri blânde, pe cari zăcea un suris fericit, un moșneag și trei femei. Aceste din urmă îngenunchiau lângă el și priveau cu ochi lucitori la un scrin, ca și când acela ar cuprinde o comoară prețioasă. Femeile erau două grecoace bătrâne și o fecioară cu părul întunecat și cu roze pe obrazi.

Poporul însă recunoscu în moșneag pe preotul superior de odinioară: Titus Claudius Sabinus, pontificele cel strict și drept, care a rostit sentința de moarte contra creștinilor și apoi a nebunit. Fecioara dela picioarele sale, eră fica sa Claudia.

Odinioară poporul i-a dat numirea de regele preoților, și îl adoră pentru vârtutea și iubirea sa de dreptate. La vederea lui, poporul irupse în strigăte de bucurie.

„Salute, rege al preoților! Salute, Titus Claudius Sabinus, augustul pontifice!“

Titus Claudius Sabinus surise și privirea sa de vultur alunecă preste mulțime. El își ridică mâinile. „În numele Tatălui! În numele Fiului! În numele Spiritului sfânt! Vă salut, scumpi locuitori ai acestui oraș sfânt.“

„Ce însămnează salutul acesta?“ strigară din mulțime.

„Este salutul Dumnezeului celui nou, al cărui predicator sum eu!“ răspunse el.

„Cum? Al Dumnezeului celui nou? E cu putință? Augustul preot jovian să fi părâsit pe zeii cei vechi, pentru a se alipi de Dumnezeu cel nou al creștinilor?“ Astfel de strigăte agitate se auziau, și treptele albe de marmoră se umplură cu oameni, cari voiau să audă această poveste ciudată.

Titus Claudius Sabinus ridică dreapta și demândă liniște. Și uite: vechia sa putere se dovedi din nou. El, la care odinioară ceata preoților și întreg poporul a privit ca la un ales al zeilor, făcu tăcere cu o singură mișcare a mâinii sale.

„Scumpii mei,“ începă el, „mă cunoașteți cu toții! Odinioară m-ați numit Pontifex maximus, regele preoților, și ați ascultat cu bucurie cuvintele mele. Ați ascultat și atunci,

când eu, în orbire nebună am aruncat blăstăm și nimicire în contra nazarinilor, ați ascultat cuvintele mele și ați pornit, să strîpți de pe fața pământului pe aderenții noului Dumnezeu. Ca și când opera unui Dumnezeu s'ar putea nimici prin mâni omenești! Nefecicții nazarineni au fost măcelăriți cu sutele, sângele lor a colorat pământul acestui oraș, l-a binecuvântat, l-a sfințit.... Dar vă spun eu: ei au fost persecutați pe nedreptul! Ori doară mai credeți încă și astăzi, că ei au prefăcut Roma în cenușă?..."

„Ba nu,” strigară mii de voci. „Tăciunarul este însuș împăratul! O știm cu siguranță.”

„Așadar voi ați ucis pe niște nevinovați,” strigă Titus Claudius cu voce tare. „Ați făcut lucru cu dreptate? Nu veți fi voi blăstămați din cauza aceasta, voi și orașul vostru?... Este adevărat: eu v-am îndemnat, ca se nimiciți pe creștini. Inșă eu,” continuă el cu voce lină și dureroasă, „am fost pedepsit din partea Dumnezeului creștinilor pentru păcatul acesta: m-a cuprins nebunia și m-a prefăcut într-o bestie. Aproape eram să-mi omor pe propria mea copilă, Claudia cea dulce....”

După cuvintele acestea se așază o tăcere mortală peste Forum, și toți priviau la buzele augustului pontifice, carele cu mâna dreaptă neteză cu iubire capul fetei.

Apoi el continuă: „Inșă Claudia se rugă de zei, ca aceia să depărteze noaptea de pe spiritul meu, se rugă cu lacrimi fierbinți, se rugă în genunchi! Zeii inșă au rămas răci și nelindurați. Atunci ea se întoarse de cătră ei și se pregăti, să caute pe Dumnezeul cel nou. Ea percurse țări și mări, până la Ierusalim, orașul sfânt, unde i-s'a spus, că se poate găsi Dumnezeul cel nou. Acolo inșă trăia o rudenie de a casei mele: Claudia Procula, nobila văduvă alui Pontius Pilatus; aceea ne primi și ne găzdui cu dragoste. Zilnic mergeam împreună la colina unde a fost restignit și la mormântul în care a fost așezat el. Și cu fiecare zi spiritul meu se luminează mai mult, mă treziam din noaptea lungă și din întunec, vedeam o lumină strălucitoare, carea luminează ca un soare în sufletul și capul meu....”

Titus Claudius Sabinus se opri un moment; Romanii priveau cu sîială la moșneagul, carele vorbiă, ca un profet, ca înștiințatorul unui timp nou, mare. Ceeace spunea el aci, și modul cum o făcea, eră așa de nou, încât ascultătorii săi rămaseră patrunși. El le întindea o floare miraculoasă, și ei beau cu lacomie aroma cea dulce, sfântă!

O voce din mulțime strigă cătră profetul Dumnezeului celui nou: „Și ai văzut pe Dumnezeu, Titus Claudius Sabinus, l-ai văzut? Ți-s'a arătat? Cum eră el, Dumnezeul cel nou?”

Atunci fața moșneagului se luminează și pe când el arată sărbătorește spre bătrâna de lângă sine, vorbi: „Da, l-am văzut pe Dumnezeul cel nou, deși numai în chip! Inșă această femeie l-a văzut cu ochii ei proprii, și mâna lui s-a răsămat pe capul ei. Cunoașteți-o? Nu? Este Claudia Procula, văduva lui Pontius Pilatus, sub a cărui regim a fost restignit Dumnezeul cel nou pe colina din Ierusalim. Vorbește femeie,” se întoarse el cătră aceasta, „vorbește și le spune, cum eră el, Dumnezeul cel nou!”

Acum femeia de lângă el se ridică; eră palidă și uscată, inșă gura ei de o frumuseță

mare surideă ca în vis și ochii aveau o privire, ca și când ea ar veni dintr-o altă lume.

Ea începă: „Da l-am văzut, pe Domnul, cum a trecut prin țară, am văzut, cum a împrăștiat semănta, cum a vindecat rane, cum făcea minuni. Mi-am ridicat ochii spre el, inșă îndată i-am lăsat în jos, ca și dinaintea luminei solare.... Din ochii lui strălucea îndurarea, el mergea pe apă și a demăndat orcanului, de a tăcut. Dela el ieșă o putere, carea făcea pe orbi se vadă și pe paralizici se umble. Cu puterea cuvântului său și a privirii sale, cu atingerea mânilor sale el a vindecat bolnavi, a deslegat pe cei prinși, a săturat pe cei flămânzi, a înviat morți.... Senedia, soția lui Iair și cea mai bună prietină a mea, a avut o fică, și aceea a murit. Ea zăcea pe catafalce, palidă și rece și mută, ca o liliie moartă. Atunci se apropiă el, Domnul, și puse mâna pe ea. Și uite, spiritul ei se reîntoarse din împărăția umbrelor. ea trăia, iubilă, și deveni fericită! Ați auzit voi vreodată, ca un om să fi făcut astfel de minuni? Numai un Dumnezeu este în stare să facă așa ceva! Numai un Dumnezeu a putut readuce la viață pe o moartă!...”

(Va urmă).

Posta Administrației.

Am primit și cuităm abonamentul dela:
Piskérkos pe 1906. Adresa se va schimba.
Tímisoara pe 1909 sem. 1. Mineiu pe 1909. Silha pe 1909 sem. 1. Imbuz pe timpul din 1/10 1908 până în 1/4 1909. Cristolțel pe 1909 sem. 1. Icolodul mare

pe timpul din 1/10 1907 — 1/4 1908. Rugăm și pentru restul de pe 1/4 1908 — 1/4 1909. Ghimesfăget pe 1909. Giurgieu pe 1/10 1908 — 1/2 1909. Marca pe 1909 sem. 1. Subpădure pe 1908 și 1909 sem. 1. G. P. Zombor pe 1909 sem. 1. Juriul de câmpie pe 1907. Lupeni pe 1909, Merişori pe 1909. Telek (tr. Reghin) pe 1902. Vă rugăm și pentru restul de pe anii următori. Bord pe 1908. I. H. Gherla pe 1909 sem. 1. A. Br. Baiamare pe 1909. Unimăt pe April — Septembrie 1908. Vă rugăm și pentru rest. Hațeg pe 1909. T. B. Sighet pe 1908 sem. 1. Casonul mare pe 1909. B. D. Lugoș pe 1909 sem. 1. Vaidei (tr. Ludoș) pe 1906, 1907 și 1908. Genyelt pe 1908. G. P. de Băsești pe 1907 sem. 2. Silvaș (tr. Cătina) pe 1905 lunile Martie — August. Reghinul-maghiar pe 1909 Sănmărtinul-de-câmpie pe 1908 H. K. Roșia pe 1907 sem. 1. Casina, Abrud pe 1909 sem. 1. Muntele Băișoarei pe 1899 sem. 2. Reun. de lectură Năsăud pe 1909 Ianuar până în Martie. Tohanul-vechiu pe 1909. Ghișasa-de-sus pe 1908.

Bibliografie.

A apărut:

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crud 2•20, leg. în pânză 3•— leg. în piele 4•— Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Cluj / Central University Library

Să se adreseze cine dorește a cumpără Material de calitate primă Pentru cultivare în mare sunt acomodați

PRUNII.

Furnisăm pomi bine dezvoltati cu coroane frumoase

100 buc. cu 120 cor.

Prețcurenturi despre pomi și vițe trimite gratuit. (36) 8—12

FISCHER u. Comp
Pomi Viticultura

Cea mai mare școală de viță de vie sub controlul statului.

Plantațiune MILENARĂ în Nagyösz comit. Torontal

Aproape 500 jugăre cat.

Lista prețurilor gratis.

Cumpărați dela plantațiunea milenară.

Nu-s cumpărați dela plantațiunea milenară. (6) 5—10

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 20-52

Traian A. Todorescu,
producător de vinuri în Világos (Șiria)
liferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate deposituri: Musca-maderat, Galșa, Șiria, Covasintzi, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 17-52

„Sădirea și cultivarea viei“
de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.
Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Oroloagele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateții să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

In 100 de 36 cor. numai 14 cor.

(8) 8-10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețcurenti! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50) 16-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

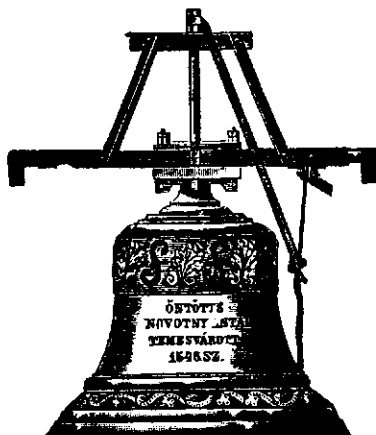
(46) 18-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 18-52

→ întemeiată la anul 1868 ←

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

• contra pericolului de incendiu și exploziune. •
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

• • asupra vieții omului • •

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: capitale asigurate asupra vieții:

95,816.412 coroane.

9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.